

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben Félévre 6 K, negyedévre 3 K — 4.
Vidéken " 9 K " 4 K 50 L.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS
THAN GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Debrecen, Főter, Lamprocht-palota, földszint,
az udvarban hátul.

Kis hivatalnokok fizetése.

A heti rendszer.

Azt mondván, hogy mindenütt felette nagy a nyomor — semmi új dolgot nem konstatálunk. Azt azonban már kevesebben vették észre, hogy ez a szegénység, vagy jobban mondva nyomoruság — mert hiszen a szegénységnek is vannak fokozatai — nem annyira a munkásosztálynál dühöng, mint inkább a vasalt nadrágu és külsőleg némi jómódra mutató hivatalnok-osztálynál.

És ez a nyomoruság rosszabbik fajtája. Mert rejtőzni kénytelen, mert akik benne tengenek, mégis rá vannak szorítva bizonyos társadalmi kényszer által külső megjelenésben, ruházatban, összeköttetések fentartásában olyan költségek, amire pedig csak a legnagyobb erőfeszítés mellett találnak fedezetet. Ez a fedezet az esetek nagy részében adósság a rosszabbik fajtából, ami aztán később még jobban megbosszulja magát a kis egzisztenciáknál.

Hogy mik az intelligens emberek nagy tömegénél a nyomoruság okai, arról igen csinos s akár kötetekre menő tanulmányt lehetne írni. Hogy nálunk a munkát gyengén fizetik s ezzel szemben a társadalom tulságos követelményekkel áll elő, meg a többi száz ok — közismert. Ez alkalommal csak egy

módozatról kívánunk beszélni, mely hitünk szerint némileg segítene a kis egzisztenciák helyzetén. Ez pedig a heti bérfizetés.

Most úgy áll a dolog, hogy a hivatalnok-gárda havonta egyszer kap gázsit. Nos, ember legyen a talpán, aki azt a kis pénzt úgy be tudja osztani, hogy minden napra jusson belőle. Ehhez az kívántatnék, hogy minden ember a számitás, az önmegtartóztatás és az okos gazdálkodás zsenije legyen. De ilyen közgazdasági zseni felette ritkán akad, — ellenben annál több a könnyelmű ember — a magyar-nak különben is vérében van a könnyelműség, a rosszul számitó ember s ez az oka, hogy a hivatalnok-gárda szénája a hónap közepén túl felette rosszul áll.

Ekkor már nagyobb részük apró kölesönökből tengődik, más részük pedig — ez nem is túlzás — koplal. A szó rideg és kemény értelmében koplal. Azt hisszük, ha valami titkos statisztikát lehetne készíteni arról, hogy a munkásosztálynál, vagy a kishivatalnok gárdánál fordul-e elő több nyomorgási eset, mikor a legszükségesebbek beszerzése is a legnagyobb nehézségbe ütközik, hát akkor a hivatalnok gárda az első helyen állhat.

Némileg enyhítené a helyzetet az, ha a gázsit heti részletekben kapnák a hivatalnokok. Akkor még a kevésbbé számitani tudók is élhetnének némi beosztással s

legfeljebb 1—2 napig lennének oly szorult helyzetben, aminőben a jelenlegi rendszer mellett 1—2 hétig is leledzenek. Persze, hogy ily módon a lakbért s egyéb szükségleteket is heti részletekben fizetnék.

Néhány nagy vállalat, például a Ganz-gyár, már bevezette a heti gázsii fizetési módozatot s általános a nézet, hogy ez a hivatalnokokra nézve sokkal előnyösebb a jelenlegi helyzethez, mikor a hó első napjaiban nagy a dinom-dánom s a felesleges költségek, a hó vége felé pedig korognak a gyomrok s elkeseredett emberek járnak-kelnek a város utcáin, kutatva a hely és mód után, ahonnan akár lombardüzlet, akár másforma tranzakció segítségével pénzt vehetnek fel. Ez az az idő, mikor az embereknek 20—30 koronára volna szükségük s felvesznek 2—300 koronát a leg-
lehetetlenebb feltételek mellett, az adósságban való elmerülés biztos tudatával. De hát az uzsorásoknak is élniök kell.

A tisztviselők országos szervezkedése.

Az alakuló közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Az országos tisztviselő szövetség választmányja igen látogatott ülést tartott tegnap, a melynek tárgya a Szent István napi közgyűlés megbeszélése volt. Luby Géza egyházkerületi főgondnok, országgyűlési képviselő.

lefelejt. Két napig rá se néztem. Utáltam. Megvettem.

— Megverni egy nőt!

Borzasztónak tűnt előttem. Harmadnap este kimentem a parkba. A szökőkút környékén ketten sétáltak. A leány, meg az én verekedő legényem. A legény nyugodtan lépegetett, a leány meg szorongatta a kezét s hallottam, amint olvadó hangon sutogta a fiúak:

— Szeretlek, ha meg loms, szeretlek...

A többiek mesélték, aztán, hogy amióta megverte, imádja a leány. Imádja — így mondták nekem.

Még ott nálam összeházasodtak. A leány folyton verte az asszonykát, az meg annál jobban szerette.

Hát én csak nem szeretem a szerelmes színészeket...

Békassy Imre.

Szerelmes színészek.

Gondolom, husz esztendeje lesz — nem tudom biztosan, de én nem emlékszem már az esztendőkre — Párisban lakott nálam egy társulat. Kicsi, alig lehetek mindössze harmincan. Chantillyből jöttek és mire Párisba értek, bizony nem volt ennivalójuk.

Az egész társulattól ugyan csak két ember érdekelt. Egy gömbölyű, erős szőke leány és egy csapzott hajju, fekete, vézna legény. A direktoruk mondta, hogy a fiu mindenütt követi a leányt. Szerette bolondul.

Tudjátok, hogy én szeretem az ilyet. — Házasodjatok, — gondoltam mindig — házasodjatok és gyarapodjatok.

A leány azonban sehogyse akarta a fiut. Bolondult valami hosszú ripacsba, a ki égnek forgatta zemeit, ha beszélt és Romeo és Juliát akarta folyton eljátszani.

Felhivattam egy este a leányt. Valami világos sárga ruhát hordott, mélyen kivágvá és kellett hófehér testét. Megfogtam a kezét.

— Hát miért nem szereted te azt a fiut? — kérdeztem szeliden.

A fiu ott állt az ajtóim előtt. Órizte a leányt.

— Csak azért. Nem kell.

— Szeret téged.

— Bánom is én.

A leány elment és azon az éjszakán rettenetes botrány helye volt az én tisztoságomban megvéhédhő házam. A szerelmes fiu rettenetesen megverte a leányt. Kézzelel és bottal.

A fiu valósággal dühöngött, a leány pedig felejt nyugodtan az ágyán és hagyta, hogy üsse.

Valahogy lecsillapodott a legény és

KÖZPONTI CIPŐ ÉS KALAP ÁRUHÁZ

CIPŐ

és férfi divat cikkekben

Dreher sórcsarnok mellett
óriási választék mindenben
Telefon 435.

viselő bejelentette, hogy a székes-főváros polgármestere készséggel ajánlotta fel az újvárosháza közgyűlési termét az alakuló közgyűlés céljaira, miért is ajánlotta, hogy a közgyűlés itt tartassék meg.

A választmány ez indítványt elfogadta s így az alakuló közgyűlés f. hó 20-án, Szent István napján, délelőtt 10 órakor, az új városháza (IV. Váci-utca 62.) közgyűlési termében lesz. Ezután a titkár terjesztette elő jelentését, mely szerint a lefolyt héten 1348 tag jelentkezett, úgy hogy a szövetség tagjainak száma ez idő szerint a tizezret felülhaladja.

Jelentést tett továbbá arról, hogy egy balatoni, egy tátrai és 4 erdélyi fürdőhely igazgatóságától érkezett igen előnyös ajánlat üdülőházak létesítése tárgyában, valamint, hogy az ország egyik legelőkelőbb pénzintézete tervezetet nyújtott be oly tisztviselői takarékpénztár szervezésére vonatkozólag, a mely a tisztviselőknek 6 százalékos kölcsönt nyújtana. Kendy Tódor gazgári főmérnök, Várady Antal takarékpénztári igazgató és Komjáthy Pál dr. miniszteri fogalmazó hozzászólásai után az ajánlatokat az igazgatósági választmány elé utalta az értekezlet.

Végül felkéri a Szövetség a tisztviselőket, kik vidékről jönnek, hogy az elhelyezés tekintetében a Szövetség titkári hivatalához forduljanak. Egyébiránt mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál a Szövetség titkári hivatala: Budapest, VIII. ker., Práter-utca 45.

Vizvezeték és csatornázás Debrecenben.

Aug. 18.

(Saját tudósítónktól.) Említettük már, hogy Pazár István egy memorandumot terjesztett be a városhoz a vízvezeték és csatornázás tervére vonatkozólag.

A memorandumban élesen elítéli mindazokat az aggodalmakat és feltételezett vádakat, amelyeket egyesek még a lapokban is felhoztak a vízvezeték tervei ellen. Kijelenti, hogy ilyen aggodalmakkal és vádakkal csak laikus állhat elő.

A memorandum végeredményében konstatálja, hogy Debrecenben minden kockázat nélkül lehet vízvezetékét létesíteni s hogy voltaképen már a 2 évvel ezelőtti furási próbák alapján létesíthetünk volna vízvezetékét. A mostani próbafurásokat azért sem ellenzi, mert a furásokra a munkálatok keresztülvitelénél szükség lesz, így tehát azok szükségesek. Hogy előbb kipróbálják, az nagyobb költségkiadást nem eredményez.

A memorandum a következőket tartalmazza:

Hol legyenek a kutak?

Pazár István azon kezdi elaborátumát, hogy a vízvezeték előmunkálatai és terve elien irányuló vádak az előismeretek és műszaki tudás hiányából kifolyólag hoztak fel.

Minden vízműnek legfontosabb része a vízbeszerző telep. Debrecenben csak az alsó talajvizek vehetők számításba és pedig szigetelt rétegek alól nyert, természetesen szűrt, ugynevezett ártézi vizek. Erre Debrecen határában legalkalmasabb terület a balmazújvárosi ut szélén fekvő földterület. Az előmunkálatok azt igazolják, hogy e tekintetben a választás nagyon helyes volt.

A költségvetés.

A mi a költségeket illeti, a kutakra 149,600 korona volt előirányozva öt évvel ezelőtt. Azóta azonban úgy a vas, mint a réz ára 40—100 százalékkal emelkedett, a többi munkálatoknál ezzel szemben annyi költséget lehet megtakarítani, hogy a vízmű kiépítésére mégis 1 millió 300 ezer ko-

rona elég lesz. A viztoronyra nézve az a kérdés merült fel, hogy nem volna-e helyesebb a viztoronyt a szivattyutelep mellé építeni, a helyett, hogy a város ellenkező oldalára juttatva; továbbá, hogy a viz nem-e fog a vízmedencében nyáron felmelegedni és megromlani.

Nem melegszik fel a víz.

Azonban, ha a viztoronyt a szivattyutelep mellé emeljük, úgy a víznyomás sokat fog veszíteni. A víz sem a csövezetekben, sem a viztoronyban nem hevülhet fel nagyon, legfeljebb egy-két fokkal. A csövezetek ugyanis mélyen fog a földben feküdni, a medencét pedig igen sok biztos szigetelt anyag védi a felmelegedés ellen.

A víz különben sem melegedhetik fel, mert nem áll hosszabb ideig a medencében. Állása naponként emelkedik és süllyed. A szivattyutelep állandóan és egyenletesen másodpercenként 60 litert szállít. Ha az üzemet reggeltől számítjuk, úgy estére csak egy bizonyos mennyiséget találunk a medencében. A délelőtti órákban utöntözésre és háztartási célokra a vízvétel folyton emelkedik és így a fogyasztás lényegesen túllépi a másodpercenként 60 litert adó vízmennyiséget, amit a szivattyutelep ad. Az ezen felüli vízmennyiséget a viztorony szolgáltatja.

Ebből az következik, hogy a viztorony medencéjében a víz folyton kevesbedik s e helyett friss vizet kap nyomban. Este felé már ut, udvar, kert locsolásra és fürdésre és más célokra ismét emelkedik a vízfogyasztás, ami a medence részben való kiürülését, illetve friss vízzel való megtöltését fogja elősegíteni.

Tűz esetén is lesz víz.

Tűz esetén a tartalék gépcsoport üzembe hozható és így a tartalék kutak kellő vízmennyiség szerzése céljából bekapcsolhatók.

Elegendő a viztalaaj.

A mi azt a kérdést illeti, hogy lesz-e elég víz a vízvezetékhez, Pazár tudományos, megbízható szakértői szám adatokkal bizonyítja, hogy e tekintetben még csak aggályokra sem lehet ok.

A vizadó réteg, mint ez be van bizonyítva, nem csupán bizonyos helyeken van, hanem az az egész környék alatt elterül, úgy, hogy bárhol eszközölnek is furást, az minden helyen megtalálható. Meg volt ez a debreceni nagytemplom előtt is, körülbelül 180 méternyi mélységben.

Nem vizekről van tehát szó, hanem több száz kilométer vízzel telített kavics és homokrétegről, amelynek vízmennyisége sem minőség, sem mennyiség szempontjából csapadék viszonyoktól nem függ és úgy mennyiség, mint minőség tekintetében biztos tudományos számítás szerint évszázadokig egyforma.

Könyves Tóth Mihály levele.

A debreceni múzeum ereklyéje.

Debrecen, aug. 18.

Az ajándékok között, amelyeket a városi múzeum az elmúlt napokban kapott, egyike a legérdekesebbeknek Könyves Tóth Mihály, Debrecen egykori nagyhirű lelkipásztorának az olmützi várórságból írott eredeti levele. Tudvalevőleg Tóth Mihályt a szabadságharcban kifejtett lángoló buzgalmu munkásságáért halálra, majd életfogytiglani várórságra ítélte a győztes önkényuralom. A várórságból néhány évet ki is töltött. Olmützi szomorú börtönében látogatták meg

a felejthetetlen papot hívei közül többen. Ezek közt Bánki István nevével meg özvegy Kemecei Ferencné. Bánki István hentes és vendéglős volt. Tipikus alakja a régi jó magyar korosmárosnak, akinek Cegléd-utcai vendéglőjét diákok, polgárok, országos nevű urak sűrűn látogatták. Kemecei Ferencné is a maga idejében városzerte híres, ősmert asszony volt. A legjobb hurkát ő tudta csinálni. Ezek hárman 1851 pünkösztjén zárandokoltak el Olmütz várába, hogy ott vegyék magukhoz az urvacsorai kenyeret és bort az ő kedves lelkipásztoruk kezéből. Ez örvedetes látogatás emlékére írta Tóth Mihály az alábbi levelet, amelyet most Diószegi Imre ur a városi múzeumnak ajándékozott egy vakondok bőrből csinált pénzes erszényvel együtt. Ez is K. Tóth Mihály munkája, az olmützi várban emlékül csinálta volt Kemecei Ferencnének. A levél így hangzik: Bánki István urnak és nőjének s egyszersmind özvegy Kemecei Ferencné asszonynak.

Édes Szerelmeim az Urban, édes jó testvéreim a Magyar Nemzetben és a Jézus Krisztusban! Ti száz mértföldnyi távolságról jöttetek ide e városba s jöttetek azért, hogy engem, egykor tinéktek és veletek együtt a debreceni reformált istenfélő gyülekezetnek Lelkipásztorát meglátogassátok államfogsági börtönomben s bilincseim között.

Csak ezen szivjóságot sem lehet megköszönnöm s ugyan hol lennék szót? azon keresztényi fenséges szeretetért és kimondhatatlan gyöngédségért, mi szerint ti, egy kenyeret hoztatok nekem azon tésztából, melynek többi kenyereit, a debreceni gyülekezet hívei 1851. jun. 1-én vették magukhoz, a mi Idvezítőnk szent asztalánál; s e kenyeret hoztatok azért, hogy egymás között legyen egység, Akik a közös kenyérhez vendégek, Mert bizon a ki másokat szeret, Csak az eszi méltán e kenyeret; hoztatok azért, hogy a Pünköszt első napján ezen kenyér vétele mellett imádjam az Erős és Örök Istent, ezen kenyér vétele mellett nyerjek több-több bátorságot s kitarásti türelmet; ezen kenyér vétele mellett ujítsa meg Isten én bennem az erős lelket. Bizon kisebb vagyok a ti jószágtoknál, nem nyitom meg azért az én szájamat és megnémulok. Isten az, ki az ő hü szolgájának könyörgését elfogja s titeket az ő áldásainak jóvoltával körülveszen, hogy áldottak legyetek a ti hajlékokban, áldottak legyetek azokon kívül; áldottak legyetek a ti hivatalos forgolódásokban.

És mindezek felett a keresztényi igaz szeretet tanubizonyosságai felett földi ékességül elhoztátok az igaz magyar jellemet, mely az egy Anyának, a Kedves édes Hazának börtönbe zároltatott fiait, szenvedő Testvéreiteket is magához ölelte, s magyar szivességében részeltette.

Emlékezetül feljegyzem neveiket azoknak, kikkel itt személyesen beszéltek; kikkel együtt közösen vettünk részt a debreceni hozományokban: sonkában, pereben, kalácsban s kik mindnyájan magyar sziv jó kívánataival s üdvözléteivel kísérték a felejthetetlen édes Hazának szent földére, a nagy magyar városban lévő tűzhelyekre:

Szatmáry Mihály, Kókényesi, Dobai, Péchy, Tóth Agoston, Psolta, Mesterházy s Berzsényi honvédezedések, Laky János, Sebessy Kálmán, Fiébe József, Hajdu Lajos, Balogh Lajos lelkészek, Jakab Mihály, Szlávi József, Ambrus János polgári rendbeliek.

Emlékezzetek jól a magyar hazának e hü és igaz fiairól!

Végezetre kérék titeket és a magyar Jerusalemit, hogy tekintetek a mi Urunk Jézus Krisztusra és a Szent Léleknek szerelmére s velem együtt tusakodjatok a ti Istenetek előtt én érettem való imádkozásokban, hogy az irgalom Istene tápláljon és őrizzen engem is, mint táplál és

Már bebizonyult tény, hogy csak is Elfenbein és Klein cégnél lehet a legjobb cipőt beszerezni, mivel férfi, női és flu cipőkben tulnyomó saját készítményű **czipők** kaphatók. A n. ó. közönség szives figyelmét felhívjuk. — Plac-utca 61.

örizé Dánielt az oroszok vermében s az ő bölcsesége szerint megválasztott alkalmas időben szabaditson meg engem is, minden társaimmal, mint megszabadítá a három ifjút a tüzes kemencéből, Jónást a cethal gyomrából, Pétert a fogházból, megszabadulván pedig, az én Jeruzsálembelieknek való szolgálatom legyen kedves a Szentek előtt s Isten akaratából ti veletek egyben megújuljak.

Köszönsétek agyülekezetet! A békeségnek Istene pedig legyen mindnyájan veletek. Amen!

A meghatóan szép levélhez csatolt a váratlan látogatás által elképzeltetlenül kellemesen meglepett lelképásztor egy válaszos buzdítást, „Esaiai vigasztaló szózat Magyar Testvéreimhez” címmel, meg egy éneket. Utóbbi így hangzik:

A magyar hitek alkotmányos éneke. Ad notam LXVI. Áldd meg Ur Isten a népeket, Melyek a Magyar Hazában Találtak meg nyugvó helyeket, A fejedelmek árnyékában.

Tartsd meg a haza békeségét,
Nyelvét, határait, törvényét.
Oltalmazd meg ennek épségét,
Mint a te szemeid fényét.

VIDÉK.

Járvány Hajduböszörményben.

Hajduböszörményben fellépett a hasztífusz. A város előjárósága három furott kut vizéből kisebb mennyiséget Budapestre fog küldeni vegyelemzés végett. A hatóság a járvány elfojtására erélyes intézkedéseket tett.

Vizbe fullt leányok. Kassán a Hernád folyó szabad vizében fürdött Friedmann Lili rokonainál nyaraló temesvári leány két barátjával együtt, a mikor fürdés közben az örvény úgy őt, mint Gábor Márta nevelőnőt elsodorta. A két szerencsétlen leány holttestét ma késő este huzták ki a Hernádból.

A hajduböszörményi asztalossegédek sztrájkja megszűnt, miután a mesterekkel kiegyeztek, hogy minden darab munka után 60—60 fillér béremelést kapnak.

Halálos zuhanás.

A száraz galyszedés áldozata.

Debrecen, augusztus 18.

(Saját tudósítónktól.) Hajdumegyében közeli községeiben és városaiiban egyre követik egymást a szerencsétlenségek. Néhány napja, hogy beszámoltunk arról a halálos szerencsétlenségről, amely Böszörményben történt. Tegnap ismét olyan szerencsétlenséget jelentettek Böszörményből. Egy fiatal asszony felmászott egy magasabb fára, hogy galyakat szed. De egyik vékony ág leszakadt alatta és ő lezuhant a földre, oly szerencsétlenül, hogy pár perc múlva sérüléseibe bele halt.

A szerencsétlenül járt asszonyt Szegedi Lajosnének hívják. Élete tavaszán volt még. Alig pár hónapja, hogy férjhez ment. Tegnap az udvarukban lévő nagy eperfára

felmászott, hogy onnan száraz galyakat fog letördelni. De alig volt fenn a fán, megrecscent alatta az ág, letört és az asszony a földre zuhant.

Rémes nyöszörgéseire előszaladtak hozzátartozói, kik a szerencsétlenül járt asszonyt bevitték a lakásába és ápolni kezdték. Hiába való volt minden kísérlet, Szegedi Lajosné pár perc múlva kilehelte lelkét.

A szerencsétlenül járt asszony esetét bejelentették a debreceni kir. ügyésznek. A temetési engedélyt megadták.

Az O. M. B. jubileuma.

Félszázados debreceni fiók

Debrecen, augusztus 18.

Ma van ötvenedik évfordulója annak, hogy a debreceni ipar és kereskedelmi életre olyan nagyfontosságú O. M. B. debreceni fiókindezete megkezdte működését.

Nagyon szerény kereskedelmi élete volt még akkor Debrecennek s az intézet egész év alatt kétszázötvenezer forint forgalmat ért el. Ötven év alatt oda fejlődött a debreceni fiókindezete, hogy váltótárcajában huszonkétmillió korona forgalmat mu at fel.

Ötven év alatt két főnöke volt az intézetnek. Fischer Nándor és a jelenleg is működő Kernhoffer József, aki nemcsak az üzleti világ, de egész Debrecen társadalma által tisztelettel körülvett férfiú.

A fiókindezete mai jubileumi évfordulója alkalmából nem tartjuk érdektelennek ide iktatni a keletkezés, forgalom, fokozatos fejlődés hiteles adatait.

Az osztrák magyar bank debreceni fiókindezete mint legnagyobb a magyarországiak között, 1906. augusztus 18-án érte el 50 éves fennállásának évfordulóját. Alapításakor 1856-ban, mint az Osztrák nemzeti bank által szervezett „fiókindezati intézet és bankváltópénztár” 4-ik volt az országban és félmillió tőke bocsájtott rendelkezésre. Akkoriban helybeli vezetősége 4 igazgatósági tagból és 8 váltóbíróból állott és 24 éven át, vagyis 1880-ig csupán 3 tagból álló hivatalnoki kara volt. 1880-ban 41.026.000 korona pénzforgalom mellett 58.608 korona nyereséget mutatott ki, mely nyereségösszeg 19 évvel később, amidőn pénztárforgalma 373.386.000 koronát tett ki és mellékhelyeinek száma 2-ről 7-re emeltetett, 328.550 koronára szaporodott. Ezen mellékhelyek közül 4 ma már mint fiókindezete működik. A debreceni fiókindezete mai váltótárcaja 21.302.313-83 korona.

Megjegyzésre méltó, hogy a

fiókindezete főnökségében a lefolyt félszázad alatt csupán egyetlen egyszer volt változás, még pedig 1890-ben, mikor is a mostani főnök a bankfiók vezetésével megbízott, a melynek élén előde Fischer Nándor 34 éven át működött. Szintén megemlítsük méltó, hogy a váltóbírálok közül Novelli Ede ur, már 44 év óta tölti be, mint ilyen, hivatását és így nemcsak a helybeli fiókindezetenek, hanem az egész jegybanknak legrégebbi váltóbírálója.

A fiókindezete alakításakor az első igazgatóság tagjai voltak: Bészler Károly vaskereskedő, Dragotta Ignác fűszerkereskedő, Kardos László vászonkereskedő, Kis Orbán János bőrkereskedő. Cenzorok: Bignió János fűszerkereskedő, Hegedüs Károly fűszerkereskedő, Csanak József fűszerkereskedő, Lohmayer József vaskereskedő, Máthé János rőfűszerkereskedő, Rickl József Zelmos fűszerkereskedő, Steinfeld Antal szállító, Tóth Lajos posztókereskedő.

A bankintézet akkori főnöke volt: Fischer Nándor György. Tisztviselők: Adler Gusztáv és Lusztig Lipót, kik közül csupán az utolsó él még, mint nyugalmazott felügyelő Bécsben.

A VÁROSHÁZARÓL

Gyűjtés a Boockay-szoborra. A debreceni Boockay-szoborra ugy Debrecen városa, mint a tiszántúli ref. egyházkerület tekintélyes összeget szavazott meg, de az még nem elég. A még hiányzó összeget nyilvános gyűjtés útján kell beszerezni. — Kovács József polgármester ma utasította a polgári biztosokat, hogy gyűjtőivekkel járják be a város vagynosabb polgárait és szólítsák fel őket a szobor költségeihez való hozzájárulásra. A gyűjtést már a napokban megkezdik.

Adótárgyalások Debrecenben.

A második nap.

Debrecen, aug. 18.

Tegnap folytatta az adókiadó bizottság dr. Megyery Kálmán elnöke alatt a tárgyalásokat. A mai nap époly simán folyt le, mint az első. A bizottság a lehető leghumánusabban járt el, úgy, hogy egyetlen felebezés sem történt. A tegnapi tárgyalásra már sokkal többen jelentek meg, mint esütörtökön és a felek sokkal jobban jártak, mert nagyon soknak leszállították az adóját. A megjelentek adóját a bizottság a következőképpen állapította meg:

Trnka Gottlib gőzmalomtulajdonos 240 K, Nagy Sándorné borjuvágó 54 K, Sallay Sándor szobafestő 20 K, Kati László cséplőgéptulajdonos 25 K, Böszörményi Imre csizmadia 40 K, Liptai Gáborné szappantűző 80 K, Guth Adolf gombkötő 90 K, Fővényesi Istvánné kifűző 19 K 60 fill., Végvári József csizmadia 2 K, Tóth István csizmadia 21 K, Suta István borjuvágó nem lett megadózva, Komlóssy Imre csizmadia 21 K, Kormos Endre csizmadia 21 K, Kiss

Cipő Király Tolnai Dániel Piac-utca 49. sz., főpostával szemben (Csanak fűszerüzlet szomszédságában.)
Saját érdekét védi mindenki, hogy cipő szükségletét ezen üzletből szerezze be. — Csak a Cipő Király cégre tessék figyelni

Mária kifőző 12 K, Földi Sándor cséplőgéptulajdonos 30 K, id. Kovács Istvánné borjuvágó 6 K 40 fill.

Kovács Imréné borjuvágó 76 K, Werek Bálint csizmadia 24 K, Toldi József csizmadia 40 K, Hegedüs István borjuvágó 41 K 60 fill., Végvári Ferenc csizmadia 21 K, Kiss János csizmadia 24 K, Tóth József csizmadia 40 K, Szőke Dániel csizmadia 12 K, Tóth Ferenc csizmadia 30 K 16 fill., Köblös Mihály csizmadia 21 K, Hecht Kálmán fényképész 20 K, Mészáros József csizmadia 21 K, Megyeri János csizmadia 21 K, Kóti János csizmadia 21 K, Boldizsár János cséplőgépes 61 K.

Dobszay János csizmadia 21 K, Koncz József ruhafestő 69 K, Turi Istvánné borjuvágó 51 K 60 fill., Dihe János szobafestő és mázó 50 K, Püspök Sándor csizmadia 21 K, Molnár József borjuvágó 37 K 60 fill., Kovács Istvánné borjuvágó 48 K 40 fill., Bőr Ferencné borjuvágó 17 K 40 fill., Bajdó Sándor borjuvágó 20 K 20 fill., Gujai István 41 K 30 fill., Nagy Istvánné borjuvágó 38 K, Kovács Sándorné borjuvágó 45 K 60 fill., Tóth Imréné borjuvágó 35 K 20 fill., László Mihály borjuvágó 24 K 12 fill., Szilágyi Imréné borjuvágó 44 K, Makay Ferencné borjuvágó 35 K 60 fill., Kádár József csizmadia 24 K, Horváth Mihály csizmadia 21 K.

Kovács Ferencné borjuvágó 46 K. Ezután a bizottság megállapította 24 polgárnak az adóját a javaslat szerint, a kik az idézés dacára sem jelentek meg. Ezek a következők: Balogh István csizmadia 11 K 78 fill., Kerekes Miklós csizmadia 21 K, Lugosi János csizmadia 24 K, Gyönyörű Gábor csizmadia 24 K, Gyarmati Lajos csizmadia 24 K, Bakos Károly csizmadia 24 K, Szabó Sándor csizmadia 24 K, Gyarmati József csizmadia 24 K, Király Mátyás csizmadia 24 K, Krecskó Mátyás csizmadia 24 K, Váradi Lajos csizmadia 24 K.

Vattay Kálmán csizmadia 24 K, Kiss Péter csizmadia 24 K, Domján Lajos csizmadia 24 K, Bócsi Sándor csizmadia 25 K, Szász János csizmadia 24 K, Nagy József csizmadia 36 K, Cziczó János cipész 36 K, Böszörményi Kálmán csizmadia 55 K, Nehéz János szobafestő 24 K, Szilágyi Kálmán szobafestő 25 K, Liesch Mihály festő 29 K, Mathkó Mihályné juhvágó 15 K, ifj. Nyári Mihályné borjuvágó 30 K. Ma a mészárosok, hentések, bormérők, vendéglősök és bérkocsi tulajdonosok adója kerül kivetés alá.

Letartóztatott szélhámosok.

Szédelgés hamispénzgyártással.

Debrecen, aug. 18.

(Saját tudósítónktól.) Két veszedelmes szélhámost tartóztatott le tegnap a rendőrség. Mindkettő a szédelgés legrafináltabb módját eszelte ki. A szegény, hiszékeny, rászédett emberek nem mertek ellenük feljelentést tenni, mert attól féltek, hogy ők is bajba kerülnek.

Ez a körülmény annál vakmerőbbé tette a két szélhámost, akik már határt nem ismertek a gazságok elkövetésében. Végre hurokra kerültek ők is. Akadt olyan ember is a becsapottak közt, aki habár névtelenül, a bűnös üzelmekről lerántotta a leplet és a két szédelgőt a rendőrség kezei közé szolgáltatta.

A napokban két gyanús alak sűrűn fordult meg a külvárosi kisebb bormérésekben. Egyikőjük nehéz paktáskát cipelt magával s mindig úgy intézték dolgukat, hogy a koresma, vagy vendéglő módosabb vendégeivel kerüljenek egy asztal mellé. Boro-

zás közben azután könnyen bántak el pasasaikkal.

A szélhámosok ugyanis, mikor már eléggé bizalmas társalgás fejlődött ki köztük és a pasasok közt, hirtelen előállottak azzal, hogy ők bizony pénzhamisítók. Koronásokat és forintokat oly ügyesen készítenek, hogy azt a legtökéletesebb, legélesebb szem sem képes észrevenni. Állításukat rögvest be is bizonyították azzal, hogy egy két hamis pénzt a koresmárossal felváltattak. Arról azonban a pasasoknak halvány sejtelmük sem volt, hogy az állítólagos pénz jó pénz volt.

A hurokra került pasas megszédült s már gazdag embernek képzelte magát. A két csaló minden ajánlatát elfogadta. A szélhámosok csak erre vártak s rögtön előálltak tervükkel. Elmondták, hogy a gyártáshoz különféle anyagok kellene, amelyek beszerzésére száz forintszerűség, megtanítják a hamis pénz gyártására.

A szegény elszédített ember hitt az ilyenekben és beugrott. A két csaló pedig egy pár kiló ólmot és cinkt a pasas nyakába sózva, a faképnél hagyta a becsapott embert. Természetes, hogy az ilyen azután hallgat, nem mer szólni senkinek s a két csaló tovább üzheti gonoszságait.

A rendőrség tegnap besugás útján értesült a szélhámosok üzelméről s azonnal intézkedett elfogatásuk iránt. Dobos rendőrbiztos az egyiket a vasuti állomáson, a másikat a Petőfi-téren szerencsésen el is fogta.

A csalókat a rendőrségen nyomban kihallgatták. Kazinczy álnéven Takács György foglalkozás nélküli asztalos-segéd az egyik, akinél megmotozásokor 125 korona pénzt találtak. A csalást beismerte. A másik uzsoki születésű Balogh Gáspár, akinek már annyi mestersége volt, hogy most tulajdonképpen maga sem tudja, micsoda. A kezében levő kézitáskában egy csomó ólom, cink és fényesítő por volt. A csalást ő sem tagadta. Mindketten azzal védekeznek, hogy ők hasonló család áldozatai lettek. A veszedelmes szélhámosokat a rendőrség letartóztatta.

UJDONSÁGOK.

* **A király születésnapja.** Ma, augusztus 18-án, a király születésnapjának évfordulóján a szokásos ünnepek lesznek Debrecenben is. A hatóságok képviselői, valamint a hivatalok vezérei a városházán gyülekeznek és reggel 8 órakor a Nagytemplomba, onnan 9 órakor a katolikus templomba s onnan 10 órakor a Deák Ferenc-utcai izraelita templomba mennek hálaadó istentiszletre.

* **Debreceni gazdák Nagyváradon.** A szeptember 14-ikén megnyíló nagyváradai mezőgazdasági kiállításra meghívta a rendezőség a szomszéd vármegyék gazdasági egyleteit is. A debreceni gazdasági egyesület most értesítette a rendezőséget, hogy tagjai közül szintén számosan készülnek átrándulni. Az előkészítés munkáját ez irányban Debrecenben Rickl Antal gazdasági egyesületi elnök és Rác Lajos titkár végzik.

* **Szakosztályi ülés.** Az ipartestület nősizabó szakosztálya tegnap délután az ipartestület kis tanácstermében ülést tartott. Az ülésen folyó ügyeket intéztek el.

* **Orvosi körökből.** Dr. Varga Emil helyettes tisztifőorvos néhány hétre fűrdőment. Dr. Varga Emil úgy a főorvos, mint a kerületi orvosi teendőkből és magánpraxisában is K. Szalay Béla helyettesíti.

* **A Nyomdászok Gutenberg-ünnepélye.** A debreceni nyomdászok augusztus 19-én, vasárnap este a Margit-fürdő dísztermében nagyszabású Gutenberg-ünnepélyt rendeznek. Belépti díj: előre váltott jegyek 1 kor. 50 fillér, a mulatság napján a pénztárnál váltva 2 kor. Család-jegy 3 személyre 4 korona. Zenész Kis Gyula. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek előre válthatók Gyürky Sándor és Mihály Sámuel urak papirkereskedésében, Horváth Gusztáv óras- és Halász Árpád ur fodrász-üzletében.

* **Tegnap halottak.** A tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be a helybeli anyakönyvi hivatalnak: Szalámi Jánosné ref. 30 éves, Tokai Ilona ref. 9 napos, özv. Patai Györgyné ref. 52 éves, Vedres Mihály ref. 85 éves, Hodos N. ref. 1 óras, Hodos N. ref. 6 óras.

* **Kettős munkaszünet.** Holnap vasárnap és holnapután hétfőn kettős munkaszünet lesz. — Hétfőn ugyanis Szent István király napja lesz. A közönség jól teszi, ha háztartási szükségleteinek beszerzéséről ideje korán gondoskodik.

* **Az új iparosok.** E hó első felében az alábbi iparosok és kereskedők váltottak iparigazolványt: Tóth Lajos csizmadia Csonka-utca 6. sz., Harsányi Sándor csizmadia Eötvös-utca 60. sz., Laboncz Dániel mázó Darabos-utca 49. sz., Barán Henrik mulakatos Bethlen-utca 52. sz., Bacsonyi Ferenc cipész Csillag-utca 65. sz., Mező Gábor csizmadia Homok-utca 34. sz., Nagy István mészáros Hatvan-utca 54. sz., Szabó András cipész Meszena-utca 12. sz., Weisz Albert terménykereskedő Hatvan-utca 34. sz., Nánási Lajosné szatócs Hadházi-utca 5. sz., Glüch Herman szatócs Miklós-utca 55. sz., Varjas Jánosné szatócs Bercsényi-u. 95. sz., Neumajer Jánosné kisvendéglős Vigkedvü Mihály-utca 56. sz., Biri Róza derékfűzőkészítő Arany János-utca 18. sz., Földi Józsefné mosóda Csapó-utca 23. sz., Székely Imre és társa nyomdász Sas-utca 3. sz., Mérges János fényképész Méliusz-tér 3. sz., Bartha István és társa kövező és burkoló Csapóker.

* **Jégeső Debrecenben.** Hosszu, forró napok után végre tegnap délután megereedtek az ég csatornái. Egész délután sűrű zápor esett, egy kis jeget is hozott magával, de ez már nem igen tett kárt. Estefelé elállt az eső, de kilenc órakor újra megindult s egész éjjel sűrű cseppekben zuhogott.

* **A debreceni kereskedő társulat üdvözléte.** Mint már közöltük, az osztrák magyar bank debreceni fiókja működésének 50 éves fordulóját ma érte el. Ezen nagy jelentőségű közgazdasági eseményt a főtanács határozata folytán az őszszel fogják itt megünnepelni, nagyobb szabású ünnepek keretében. A főtanácsot Debrecen sz. kir. város, a keresk. és iparkamara sürgönyileg üdvözölte. A kereskedő társulat pedig a köv. tartalmu, meleg hangu táviratot küldte:

Az osztr. magy. bank főtanácsának
Bécs,
Freyung I.

A debreceni kereskedő társulat nevében legmélyebb üdvözlésünket nyújtjuk a helyi bank fiók ötven éves fennállása alkalmából.

Kezdetől fogva szíves készséggel állt a kereskedő osztály a

Mindenkinek érdeklőben áll **Cipők, Kalapok, Fehérneműek, Nyakkendők** és más uridivat cikkek beszerzése céljából a **Neumann Testvérek** legnagyobb választéku raktárát felkeresni a **Tiszapalotában.**

bank szolgálatában, mert mindenkor tapasztalta, hogy a vezetőség városunk összes közgazdasági fejlődését szívélyes módon igyekezett elősegíteni, valamint közelebbről a kereskedő osztály hitel-igényeit kielégíteni.

Az Isten áldását kérjük a bank további működéséhez és reményeljük, hogy jövőben is hazánk és városunknak eme működés csak hasznára és előmenetelére fog szolgálni. Fogadja a főtanács kiváló nagyrabecsülésünk nyilvánítását, mellyel maradtunk készséges hivei a debreceni kereskedő társulat, fenyéri Zádor Lajos kir. tanácsos, elnök.

*** Véres szóváltás.** A rendőrség előtt panaszt emelt Kiss László kovács mester. Előadása szerint régi idő óta harag dul Kiss László kovácsmester és Bakos János kerégyártó mester közt, mely tegnap végzetes kifejlődést nyert. Az egy fedél alatt lakó haragosok közt szóváltás keletkezett, miközben Bakos valami éles szerszámmal Kiss László jobb karján hatalmas sebet ejtett. A vérvesztés miatt szédülő embert kocsin vitték Szalay Béla orvoshoz, aki a szerencsétlen embert első segélyben részesítette. Az orvos véleménye szerint Kiss László sérülése súlyos, de nem veszélyes.

*** Eltűnt tanonc.** Nap-nap után tesznek jelentést a rendőrségen apró gyermekek eltűnéséről. Tegnap Sipos Mihályné járt fenn a rendőrségen és sirva panaszolta, hogy Mihály nevű asztalostanonc fia napokkal ezelőtt lakásukról elment és azóta nyoma veszett. A megrémült asszony előadta még, hogy fia — amint azt a szomszédoknak mondogatta — biztosan öngyilkosot követett el. A rendőrség Sipos Mihály után kutat.

*** Menyasszony-sorsjáték.** Ilyen csoda is van. És pedig, a mi szintén csoda, nem Amerikában, hanem a citromok honában, Itáliában. Milánóban ezelőtt három évvel volt már ilyen házasság-lutri, a mit most, a római jelentés szerint, ismét felújítanak. A mostani sorsjáték nyeresége harminc fiatal leány, a kik valamennyien győztek már szépségversenyben. A sorsjegyek nem drágák, tíz líráért lehet kapni őket. A harminc „nyereség” különböző nagyságu hozományt is kap. A legnagyobb hozomány egy millió líra. Egy millió líra és szép feleség tíz líráért igazán jó üzlet. És mindezekhez a szerencsés nyerőnek nem is kell feleségül vennie a kisorsolt leányt. Ha nincs megelégedve vele, egyszerűen megfelel a hozományt és boldogan élnek külön-külön. — Esetleg újból résztvesznek a sorsjátékon és megint megfelel a hozományt. Szóval: nagyon jó üzlet illetékmódon a házasság. Azt hisszük, hogy senki sem haragudnék meg, ha nálunk is meghonosítanák ezt a szerencsejátékot.

*** Az új cirkusz.** Claire Laforte elegánsul berendezett cirkuszával ma este kezdi meg előadásait a Széchenyi-utca végén lévő szénavásártéren. A cirkusz előadása 8 órakor kezdődik. Műsora a megnyitó előadásra gazdag lesz. Tizenkét érdekes számot tüntet fel. Ma este bemutatkozik a ballett is. Holnap két előadást tartanak. Délután és este egyformán változatos műsorral.

*** Schaf János táncmester** 14-ikén kezdi új táncanfolyamát.

*** Díj-kuglizás!** A kereskedő ifjak társulata (Kossuth-utca 23. sz.) helyiségében vasárnapról kezdődőleg díj-kuglizást rendez igen szép és értékes díjakkal.

*** Csuda-csizma.** Hiába, az emberek nem tudnak megnyugodni sorsukban, hogy ők földhöz ragadt lények. Összes vágyaik és törekvéseik oda csucsosodnak, hogy a vizet és a levegőt hatalmukba hajtsák, s hogy közlekedési eszközeinknek sebességét az elképzelhető maximumra fokozzák. Mostanában egy amerikai mérnök, Jose Antonio Osteos csodálatos találmányt mutatott be. A vizen járó csizma ez, amelyen a feltaláló egy mértföldnyi utat tett meg a víz hátán és pedig oly könnyen, hogy a csónak, a melyben a szakértők követték, nem tudott vele versenyezni. A rendkívül nagy jelentőségű találmányért már sok pénzt ígértek a mérnöknek, aki azonban maga alapította gyárában fogja gyártani a csuda-csizmát.

*** Lefoglalt rőpirat.** A helybeli szocialisták tegnap egy rőpiratot bocsátottak ki, melyben a munkásokat a betegsegélyző pénztár részére szóló illetmények befizetésének megtagadására szólítja fel. A kir. ügyészség rendelkezése a rendőrség a rőpiratot elkobozta. Az esteli órákban ugyanis Bardóc András rendőrbiztos megjelent a Faragó-féle nyomdában, hol a rőpirat készült s az ott talált példányokat elkobozta.

*** Talált tárgyak.** A belvárosi rendőrkapitányságnál a következő talált tárgyak vannak elhelyezve: Egy kendő és egy kalap, néhány darab kulcs, egy kezításká pénzösszeggel. Igazolt tulajdonosaik a talált tárgyakat a belvárosi kapitányságnál átvehetik.

*** Gyermekruhák, blousok, szoknyák, pongyolák, aljak, utazó felöltők** feltűnő olcsó árban lesznek kiárusítva Halmágyi-féle női felöltő-áruházban.

*** Kitűnő cukor dinnyék.** Saját termesztésű kitűnő cukor dinnyék: turkesztáni és ananász fajok olcsón kaphatók Farkas Gyula műkertész virágüzletében, főpiac, nagytőzsde mellett.

*** Iroda áthelyezés!** Az első leánykiházasító egyesület m. sz. gyermek és életbiztosító intézet értesíti a t. biztosított feleit, hogy irodahelyiségét, illetve a vezérképviselő helybeni irodáját a Kossuth-utca 11. szám alul f. hó 15-től kezdve, a Hunyadi-utca 17. szám alatt helyezte el. Vezérképviselőkké a Grossmann és Mandel bank iroda cég tulajdonosait nevezte ki.

Papa, mama, baba, Mentse, Kossuth-u. 4.

A „Hungária” kávéházban minden nap zene-estély

A legjobb menyasszonyi és alkalmi ajándéktárgyak Mentse Henrik ajándékok áruházában, Kossuth-utca 4. sz.

TÁVIRATOK.

A malommunkások sztrájkja megszűnt.

Budapest, aug. 17. Egy hónap óta tart a malommunkások sztrájkja, amely ma megszűnt. A hosszú tárgyalások után a Szterényi államtitkár békeponozatainak alapján — némi módosítással — a békét ma sikerült megkötni. Holnap az összes malmokban megkezdik a munkát.

A forrongó Oroszország.

Pétervár, aug. 17. (S. T.) A varsói és lodzi, valamint más lengyel városokban lezajlott véres események rémületbe ejtik a székváros köreit, de ezeknek az eseményeknek a belső összefüggését még nem ismerik. Varsóba és Lodzba csapaterősítéseket küldtek.

Pétervár, aug. 17. A legutóbbi napokban Pétervárott és Moszkvában a forradalmi szocialista pártnak kétszáz tagját tartóztat-

ták le. Az egyes kormányzósági székhelyekről 450 letartóztatott forradalmárt küldtek Szibéria távolabbi vidékeire. Kronstadtban még folyton, naponta új letartóztatásokat eszközölnek.

Pétervár, aug. 17. A Kerier Varsavéki kijelentése szerint tegnap 13 rendőrgyőzköt, négy biztost, hét csendőrt és négy katonát megöltek, 8 rendőrgyőzköt, két biztost, két csendőrt és hat katonát megsebesítettek. Ezenkívül 15 polgári személyt öltek meg s mintegy százat megsebesítettek.

Összeesküvés.

Berlin, augusztus 17. Newyorkból jelentik: Havannában összeesküvést fedeztek fel Palm elnök meggyilkolására. A palota és a kincstári épület előtt megkettőztették az őrséget. A forradalmi párt vezéreinek minden mozdulatát ellenőrzik.

Leégett pezsgógyár.

S.-A.-Ujhely, aug. 17. Az itteni pezsgógyár, mely Szöllőssy Tivadar tulajdona volt, a mai napon ismeretlen okokból kigyuladt s leégett. A kár meghaladja a 100.000 koronát.

Uralkodók találkozása.

Berlin, aug. 17. Mint a Lokalanzeigernek Hamburgból jelentik, a berlini angol nagykövet, Sir Frank Lascelles a kronbergi uralkodó-találkozásra vonatkozólag kijelentette, hogy az a két nép egyetértésének értelmében jelentékeny sikerek tekintendők. Ugyanez a felfogása a találkozás részleteibe beavatott többi személyiségeknek is.

A honvédelmi miniszter pöre.

Jekelfalussyék ügye.

Fővárosi tudósítónktól.

A honvédelmi miniszter pörében ma folytatták — Jekelfalussy és felesége jelenlétében — az I—III. kerületi járásbírószágon a tegnapi elhalasztott tárgyalást. A miniszter ügyvédje ezuttal nem kevesebb, mint 12 új tanút hozott magával, azt akarja velük bizonyítani, hogy Kovács György előszóval beismerte, hogy ő csakugyan tartozott a honvédelmi miniszternek a bizonyos 166 koronával, a mit a csendőrek a miniszter parancsára, erőszakkal elvettek tőle. A mai tárgyalás utköző pontja tehát annak a ténynek a bizonyítása körül forog — tartozatlan, vagy pedig elismert és létező követelés volt-e az a bizonyos 166 korona, a melyet a miniszter esendőrről hajtattott be.

Tíz órakor egyszerre nagy mozgás támadt. Polgári szürke ruhában, zöld nyakkendővel, fekete selyemöbven megjelent Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter; vele jött a felesége is, a lonti uradalom tulajdonosnője. A termet a hallgatóság s a tanúk zsufolásig megtöltötték. A miniszter idegesen mozgott jobbra, balra. Megjelent a tárgyaláson a felperes, Kovács György is, a ki ügyvédje mellett foglalt helyet.

A felek.

A bíró konstataálja, hogy a felek együtt vannak.

A bíró először a tanúk kihallgatását rendeli el. Ez izgatott vitára adott alkalmat. Dr. Csanády tiltakozott ügyvédi jogának megsorbitása ellen s kijelenté, hogy jogorvoslattal él.

— A bíró ur a multhor bevette a jegyzőkönyvbe, hogy én részletesen csak a mai tárgyaláson nyilatkoztam. Ma mégis elűt a jogomtól. Majd ott fogok tehát nyilatkozni, ahol lehet — mondta Csanády.

Jekelfalussy Lajost mint első tanút kéri kihallgatni dr. Schwarc. Ez ellen Csanády tiltakozik. Szerinte a miniszter itt peres fél, nem pedig tanu.

Hoffer bíró: A bizonyítást elrendelem. Ezt meg nem változtathatom már.

Csanády: Ez nincs benne a végzésben (felolvassa a végzést).

Dr. Schwarz: Ez csak hangulatkeltés. Kifelé akar beszélni az ügyvéd ur.

Csanády: Tanulja meg a kartárs ur a perrendtartást! (Derűtség.)

A bíró mind a két ügyvédet megrója inkollegiális viselkedésért s megkezdi a tanukihallgatást.

Jekelfalussy kihallgatása.

Jekelfalussy Lajos cs. és kir. altábornagy, 58 éves, jelenleg honvédelmi miniszter, nős, alperesnő férje, az első tanu. A törvényes figyelmeztetés után azt kérde tőle a bíró, hogy Kovács kitől kapta a gazdasági utasításokat?

— Tülem! — feleli alföldi dialektusban a miniszter. Meggyőződtem, hogy az ispán személyesen nem vett részt a fejésnél. Nem tudta megmondani, mi bért kapnak a napszámosok. A bükköny nedves volt s ő mégis petrencékbe rakatta. A könyveket teljesen pongyolán vezette. A mikor ezért megszidtam, olyan lármát csapott velem, hogy ki kellett utasítanom a szobából. Erre ő kijelentette, hogy mert én kegyetlen voltam hozzá, ő el akar távozni. Erre kijelentettem, hogy felmentem állásától s várja meg további intézkedéseimet.

— Ez július 17-én történt?

Igen. Ezután tudtára adtam a személyzetnek — éppen aratás ideje volt — hogy Kovács többé nem parancsol nekik. Amikor én a könyveket megnéztem, megmondtam neki akkor is, hogy a lóheremag elvetésében hibázott s a kárt követelem. Ő el is vállalta a kár megtérítését. Meg is kérdezte tőlem, mennyit tesz ez ki. Kiszámítottam és megmondtam neki, 166 korona 40 fillér. Ezt ő akceptálta és készséggel elvállalta annak megfizetését.

Bíró: Kovács azt panasolja, hogy ok nélkül és felmondás nélkül lett elbocsátva.

— Ez nem áll. Többször kijelentette, hogy önként elmegy. Tiszteletlenül, gorombán bánt velem s nincs olyan kenyéradó gazda, aki ezt eltűrte volna. Maga hagyta ott a gazdaságot. Megelőzőleg július 21-én Kovács belenyúlt a zsebébe és úgy tett, mintha ki akarta volna fizetni a 166 koronát. Én azt mondtam neki, majd a leszámolások fizesse ezt meg.

— Elismerte ő többek előtt, hogy tartozik ezzel az összeggel?

Igen, ez majd bebizonyítást is nyer. Július 22-én jelentették, hogy Kovács kosira ült és elhagyta az uradalmat, tehát önként, önmaga hagyta el a helyét. Csizsér vadór azt is jelentette, hogy sok hiány van.

— Átvette Kovácstól Csizsér a gazdaságot?

Nem. Csizsérnek erre megbízatása nem volt.

— El sem számolt vele?

— Persze hogy nem.

— Kovácsot felmentette a miniszter ur — a gazdasági teendők teljesítése alól?

Igen, tudomásul vettem, hogy távozni akar, de kijelenttem neki, hogy várja be további parancsaimat. Ő azt felelte, hogy egy percig sem akar tovább itt maradni. Azt feleltem neki, hogy ha engedelem nélkül, amíg le nem számol, eltávozik, hatóság által fogom visszaállíttatni.

Bíró: E szerint nem a kegyelmes asszony mondott fel felperesnek?

Jekelfalussy: Nem!

Csanády: Kérem megállapíttatni, hogy mikor az az állítólagos pénztárca kivétel volt, látta a tanu ur a pénztárcaát?

Jekelfalussy: Igen.

Bíró: A 166 koronát fizetendőnek kifejezetten elismerte Kovács?

Jekelfalussy: Határozott feleletet nem adhatok. Lehet igen, lehet nem. Én úgy értem, igen.

— Igaz-e az, hogy a tavasszal megkérdezte tanu ur, megkezdték-e a vetést?

— Nem igaz!

— Hát az igaz-e, hogy tanu ur azon

szemrehányására, hogy felperes miért nem irt neki, Kovács azt felelte, a kegyelmes asszony meghagyta, hogy minden jelentését közvetlenül neki tegye meg?

— Ezt határozottan tagadom. De valamit helyre kell még igazítanom. Ugyanis májusban megtudtam, hogy Kovács olyan földbe vetett lóherét, melyen ha egy lovas escadron robogott volna végig, az nem csinálhatott volna nagyobb kárt, mint ez — a vetés.

— Kijeztette a gazdaságot?

— Én magam — felelte a miniszter,

— Kovács csak parancsaimat közvetítette.

Dr. Csanády: Amikor Kovács állítólag le akarta fizetni a 166 koronát, hol történt ez?

Jekelfalussy: Az udvaron.

A miniszter kihallgatása ezzel véget ért. A felperes ügyvédje ellenezte megesketését, mert szerinte a miniszter érdekelt fél itt s így legalább is addig, míg a többi kihallgatva nincs, kéri megesketésének felfüggesztését.

Dr. Schwarz: Én kérem a megesketését.

A bíró csudálkozásának ad kifejezést, hogy Csanády egy szavahihető tanu megesketésének felfüggesztését kéri.

Csanády: Végzéseket szívesen fogadok, de csudálkozási kifejezésekre nincs szükségem!

A vadór.

A második tanu Csizsér Ferenc vadór, a lonti gazdaságban, ismeri a perben álló feleket. Hogy miként történt a felmondás, azt nem tudja. Arra emlékszik, hogy azt parancsolta neki a kegyelmes asszony, hogy vegye át Kovácstól a gazdaságot.

— Volt akkor a 166 koronáról szó?

Igen. Feleltem a kegyelmes urnak, hogy hiányok vannak. Erre a miniszter azt mondta Kovácsnak, hogy fizessen ki 88 frt 20 krt. Erre az ispán ur azt mondta, hogy ezt a követelést kifizeti. Amikor elutazott, kértem tőle, de azt felelte, követeljük tőle törvényes uton a pénzt.

— Mit tud arról, hogy Kovács nem felelt meg hivatalának?

— Hallottam egyről másról.

Majd a gazdasági kérdések megvilágítására tért át a bíró.

A bíróság kihallgatta Thér Endre földbirtokost, a ki július 22-én a miniszterrel együtt utazván, hallotta, mikor Jekelfalussy honvédelmi miniszter a csendőrnek csak annyit mondott, hogy Kovács Györggyel a szabályok szerint járjon el. Ugyanezt vallotta a csendőr is.

A bíróság késő délután hirdette ki az ítéletet, mely szerint Kovács Györgyöt keresetével elutasította. Az indokolás szerint Kovács György követelése úgy Jekelfalussy miniszter, mint felesége, Jekelfalussy Lajosné ellen jogtalan.

Tíz éves gyermek öngyilkossága.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 17.

Egy tíz éves gyermekleányka tegnap Budapesten felakasztotta magát és mikorára észrevették már eszméletlen állapotban volt. A kórházba vitték, ahol talán még visszahadhadják az életnek, amelyet még nem ismert és talán azért is akarta eldobni magától...

Gedei Balázs napszámos Sziv-utca 10. szám alatt lévő lakásán lakik családjával. Ő maga napközben munkában van és így a kis gyermekekre az anyjuk vigyáz. Tegnap délután az anya észrevette, hogy a fiókból hiányzik tíz krajcár és gyanakodva kérdezte meg kis leányától, a tízéves Erzsikétől:

— Nem te vetted ki a zsebemből a pénzt?

A gyerek gyanus zavarba jött és az anyja tovább faggatta. De a gyermek konokul tagadott tovább is. Az anyja megfenyegette:

— No várj csak! Ha nekem nem akarod bevallani, majd bevallod az apádnak, ha hazajön!

A gyermek megszeppent. Ugy látszik volt oka félni ettől a vallástól.

Kisomfordált a szobából és nem is mutatkozott többet. Behúzódott a ház egy félreérő részébe.

De a kis testvéröccsének feltűnt, hogy olyan sokáig marad oda. Figyelmeztette az anyját, aki aztán utána is ment. Belülről kinos nyöszörgés, hörgés hallatszott. Betörte az ajtót és ott találta a kis gyermeket egy szál kötélén lógva. Az ajtó kilincsére akasztotta föl magát.

Gyorsan a mentőket hívták persze, de ezek sem tudták életre ébreszteni már. Átvitték tehát a Rókus-kórházba, ahol csak ma reggel jött eszméletre. Megpróbálták kihallgatni, hogy miért követte el borzasztó tettet, de a gyermek összeszorította az ajkát és hallgatott. Egy szót sem akart vallani.

De biztosra vehető mégis, hogy a büntetéstől való félelmében követte el az öngyilkosságot.

A tisztartóék.

(Folytatás.)

Egyelőre ez is elegendő volt. A szülők megelégedtek a válaszzal. De a reggeli után Irént félreszólitotta az édesanyja. Beszélni akart vele. Titkon. Tanuk nélkül.

A mint a mellékszobába értek, édesanyja kérdőre vonta gyermekét:

— Irén, te reggel korán keltél.

— Igen.

— Miért keltél olyan korán?

— Nem tudtam aludni.

— Miért nem tudtál? Gondjaid voltak? Ággodalmaskodtál? Miért? Kiért?

— Irén zavartan válaszolt:

— Kedves anyuskám, egyszerre annyi kérdést tettél fel hozzám, hogy most már azt sem tudom, melyikre válaszoljak?

— Mindre. Tudni akarom, hová mentél olyan korán?

— Őszinte leszek. A tisztartóékhoz mentem.

— Tehát nem tagadod? Különben is hiába tetted volna. Nekem már tegnap nagyon gyanus volt a viselkedésed. Figyeltelek! Éjjel is. Korán reggel láttam, hogy hirtelen felkelsz, gyorsan öltözködsz és hamarosan távozol. Gondoskodtam róla, hogy kövessenek.

— Jól tetted anyuskám — válaszolta szelid hangon Irén. — Legalább azok, akik követtek, meggyőződtek róla, mennyire tisztalem, becsülöm a tisztartókat.

(Folyt. köv.)

Apró hirdetések.

ELADÓ mártinkai, silváni, rizling, ezerjő, gohér-bor. Értekezhetni Kőlcsey-u. 12. 8646

EGY SZOBA-SEPRŐ, fanyeli, 15 kr., Glück Juda fűszer-üzletében. Ugyanott egy bolti szolgálja felvétetik.

EGY REMEK íróasztal Péterfia-utca 76. sz. a. eladó.

VÖRÖSMARTI-utca 4. számú háznál használt épületfák és kertkerítések olcsó árban adtnak el. 8647

Kitűnő óvszer!

nagy melegben, betegségek ellen a

Valódi trencsényi

Borovicska

egész palack 1 K. 50 fill.
fél palack 80 fill.

Egyedüli Ierakata

8100

Annók Sándor

fűszer és csemege kereskedésben.

Piac-utca és Szent-Anna-utca sarkán.

Birtok eladó.

Vámos-Pércsi fordulón 20 hold föld (egy hold termő szőlő bitórikertben) és egy ház örök áron eladó. Értekezhetni özv. Szücs Gábornénál Vámos-Pérceen.

Villamos Színház

a szénapiacon megnyílt.

Sima, tiszta, rezgés nélküli képek.

MŰSOR:

Augusztus 18-án és 19-én

1. Lehetetlen válás. 2. A kerékpár tolvaj. 3. A tóba esett cylinder. 4. Ingyen jegyek. 5-től 10-ig Mária Antoinette (Francia forradalom IX. részben): I. Mária Antoinette gondolán érkezik. II. Udvari multság. III. Mária Antoinette és Colin herceg. IV. Mária Antoinette találkat ad Colinnak. V. A találka. VI. A francia forradalom kitörése. VII. Mária Antoinette gyermeke körében. VIII. Mária Antoinette a néptörvényszék előtt. IX. Mária Antoinette lefejezése. 11-15-ig Margit szerelmi regénye 10 részben, 560 mtr hosszú film.

Folyó hó 20-án Szt. István király ünnepe az előadások d. u. 8 órakor kezdődnek. Belépő díj: Első hely 30 kr., második 20 kr., harmadik 10 kr. Kezdeté este 7 órától 11-ig, óránként.

Uj Tölgyfa Hordó

kapható nálam

30 literfőtől egész 800 literig

Nagyok nagyobb mennyiségben kapható jutányos árban.

PORJES SÁMUEL

Szllágy-Somlyó. Saját ház.

Friss gyümölcsből készült

KÁRPÁTI

MÁLNASZÖRP

1 nagy üveg 80 kr. Kis üveg 40 kr.

Gyümölcs csomagoláshoz finom

FAGYAPOT

nagyban és kicsinyben.

Kontsek Géza

Debrecen Kossuth-utca.

Utazásra

nagyon alkalmas a rövid idő alatt bebizonyult egészségi

SARG-féle

Kaladont

a legkitünőbb fog crém

a fdg tisztán tartásához. Nem elég csak a fogviz a foghusra lerakodott kártékony tisztátalanságot nem viszi le, csakis hogy ha valami fog cémmel használjuk. Erre legjobban ajánljuk a Sarg-féle Kaladont, mely az egyedüli kitünő fogtisztító szer.

U S Z Ó
Ruhák

kalapok

Flóter Törlok

o nagy választékban o

KONTSEK KORNÉL

női és férfi divat áruházában

Debrecen, Kossuth-utca 1. szám.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség, üzletfeleim és megrendelőim becses tudomására juttatni, hogy

lakásomat
május hó 1-től

Arany János-u. 14. sz. alá áthelyeztem

Tisztelettel:

Horváth András,

festő.

Keresek

15 éves leányomnak közel a Kereskedelmi iskolához oly

intelligens családot

vallás különbség nélkül, hol ellátást, zongora használatot és külön szobát kaphat, hasonló koru leánnyal is lakna.

Bővebbet

Czucker Bertalannál

Nyiregyháza. 8363

Alföldi Takarékpénztár

DEBRECEN,

Piac-utca. Saját ház.

Elfogad betéteket

Takarékpénztári könnyűeszközre és Chequesszámlára

Kölcsönöket nyújt

váltókra, költsésvényekre és folyószámlákra a legelőnyösebb kamattal mellett.

Törlesztéses-kölcsönök

földbirtokokra s más ingatlanokra.

Tőzsdei megbízások

értékpapírok vételére és eladására.

Óvadék kölcsönök

vállalkozóknak, bérletnek és hivatalnokoknak.

Kölcsönök

tőzsdén jegyzett értékpapírokra, zálogjellel valamint vidéki pénzügyintézetek részvényeikre.

Értékpapírok

éropénzek és külföldi bankjegyek beváltása és eladása.

Hitelrész

oseportbeli váltók leszámítása

Kölcsönöket ad

nyugdíjkepes köztisztviselőknak 10, 15 és 20 év törlesztésre.

Beraktároz

árakat és terményeket saját raktárába és azokra előleget is nyújt.

A Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték főelárusító helye.

Donogán és Somoss

DEBRECEN, Kistemplombazár.

Szőnyegek

Flanell takarók, ágy és asztaltörtek, Fűgönyök, Lópekróok, Linoeum

nagy raktára.

Elektrotechnikai szakiskola

laboratóriummal és tanműhelyvel.

Technikai tanintézet az egész elektrotechnika és gépépítés számára.

POZSONY, VALLON-UTCA 14. SZÁM.

Szeptember 3-án kezdődnek a beiratások azok számára kik 2 tanév alatt gyakorlati és elméletig képzett

Elektrotechnikusokat (Gyári hivatalnokokat stb.)

őhajtják magukat kiképezni.

Előképzettség 3-4 középiskola.

Életkor 15-30 év.

Internátussal kapcsolatosan.

A villamosságnak mint hajtó illetve világító erőnek folyton növekvő használatba vétele kell, hogy a t. szülők figyelmét fiaiknak ezen ép oly szép mint kilátásteljes életpályára való terelése mellett a fenti tanintézetre különösen fordítsák. Az igazgatóság **ingyem** szolgál minden további felviágosítással illetve programmal.

8135

Az igazgatóság.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díj 10 szögig 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 krajcár, 8 fillér.

Levélbeni tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg be-küldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Levelezés.

FIATAL csinos szalmaözevény szép leány ismeretséget keresi. Levelek: János Vitéz" címen főpostára. 8644

ALDOZAT késznek levele van a kiadóban.

Ajánlat.

PÉNZKÖLCSÖN. Törlesztéses pénzkölcsönöket házakra, földbirtokokra, valamint személyhitelt is legolcsóbb kamattal mellett folyósítat Héry bankirodája Piac-utca 79. 8615

KISVENDÉGLŐ — aranybánya — átadó. Csak komoly vevőkkel tárgyalok! Nagy Lajos irodája Csapó-utca 13. sz. 8628

MÉZ édes csemege szőlő 5 kg. kosarakban 2 koronáért ajánl Tóth József fűszer és csemege kereskedő Debrecen Széchenyi-u. 55. sz. Ismét eladók előnyben részesülnek. 8624

3 SZOBÁS udvari lakás kiadó Hunyady-utca 10. Értekezhetni Schmidt zongora raktárban. 8622

CSEMEGE SZŐLŐT ajánlok kereskedők és magán fogyasztók részére a legolcsóbb napi ár mellett. Darvas Miksa szőlő kivitele Debrecen. Telefon 294.

FOTRAFİK udvarán 3 szobás helyiség pincék kiadók. Értekezhetni Farkas Henriknél Piac-utca 48. 8508

KITÜNŐ ebéd koszt kapható özevény úri nőnél havi tíz forintért. Szent-Anna 58. 8076

FEHERNEMŰ varrónő ruhavarráshoz is ért ajánkozik házakhoz esetleg gomblyukvarrás javítására is. Boldogfalva-utca 22. sz. 7093

HARISNYAKÖTŐ IPAR VALLALAT. Harisnyák kötése és fejelése felvállaltatik Benyás Emilnél Debrecen, Tisza palota. 8326

SZÉP bolt Csapó-utca a 39. sz. alatti Rákóczi-utca néző épületben kiadó. 8547

MAGYAR és porosz kőszemet, valamint I-ső r. búkkaszemet állandóan nagy raktárban tartok. Varga Károly Hatvan-u. 70. 8524

KÖZÉPISKOLAI izraelita tanulók jobb háznál teljes ellátást kaphatnak. Cím a kiadóban. 8611

HÁROM szobás esetleg előszobás f. hó 29-én elfoglalható lakásokat az ár megjelölésével kérem a kiadóhivatalba 25-ig bejelenteni. — Lakás 3 címre. 8635

SECESSIUS

Inga és salon órák, pontos zsebórák és szép ékszerek legolcsóbban KURIÁN GYULA órásnál Debrecen, Piac-utca 4.

Javítások legolcsóbban Jótállással.

Kereslet.

ELVESZETT egy szürke, vörös farku papagály megtalálóját illő jutalomban részesül Kaos Lajos bortüzletében. 8631

HÁZI szolgának kerestetik aug. 1-re egy szorgalmas szolid és megbízható egyén, aki már ily minőségben alkalmazásban volt Pásztor Gyula és Társa vaskereskedésébe. 8639

ÖNALLÓ és mérlegképes könyvelő, perfect magyar-német gyors és gépirónó este 5-7-ig esetleg 8-ig irodában állást keres. Cím a kiadóban. 8641

FELIRONÓ, aki gyakorlattal bir vendéglőben csakis idősebb komoly állandó állást nyer a Dreher Sörörszarnokban Piac-u. 45. 8630

FÜSZERESSEGÉD ügyes detaillista azonnali belépésre kerestetik. Cím a kiadóban. 8625

JO családból való fiú tanulónak felvétetik Pásztor Gyula és Társa vaskereskedőknél. 8343

EGY jó családból való 4 középiskolát végzett fiú tanulónak felvétetik Csáthy Leren könyvkereskedésében. 819-

Fodrászsegéd azonnal felvétetik. Szalai Csapó-utca 88. 8609

Eladás.

KÖZVETLEN a Kossuth-utcai temető mögött a volt Mandelovits-féle szőlőtelep a rajta levő épületekkel együtt eladó. Értekezhetni ugyanott a tulajdonossal. Ugyanott a legfinomabb csemege szőlő kapható. 1 kgr. 20 kr. 8554

FODRÁSZÜZLET családi viszonyok miatt eladó. Cím a kiadóban. 8634

ELADÓ butorok megvételnek Csapó-u. 12. — Ujhelyi. 8643

HADHAZI-UTCA 23. sz. ház eladó. Értekezhetni Cegléd-u. 14. 8642

EGY korcsmai berendezés eladó Vigkedvű Mihály-u. 57. sz. 8645

Eladó uri lak

Szent-Anna-utca végén, a bábaképezde mellett. Modern új épület, öt szobás lakosztály 5 méteres szobákkal, előszoba, fürdőszoba teljesen felszerelve és vízvezetékkel ellátva, éléskamra, nyári konyha, cseléd szoba, angol klozet, mosóház, sertésöl stb. A lakásban cserépkályhák. Jó vizű kut szivó-nyomó. Sötét és világos pince betonirozva. Külön baromfi udvar. Villászerű beosztás. Szabad levegő, Lóvasuti állomás. Eladási ára 9300 forint. Bővebb felvilágosítást nyújt Nagy Lajos „Első Debreceni Adásvételtközvetítő Irodája” Csapó-u. 13. sz. 8272

M O S Ó

Delinek

méter ára most,

21 kr.

Bosznay J. és Társa

divat áruházában
Debrecen, Kossuth-utca 5. sz.

Legjobb bajuszpedró a híres debreceni

„CIVIS” bajuszpedró.

Remélt, jól beszedelje a mustát a bajuszt.
1 doboz ára 40 fillér.

Készítője a főraktára:
MIHALOVITS JENŐ
gyógyászati
DEBRECEN, A VÁROSHÁZAL SZEMÉLY

Málnási Mária, Málnási
Siculia, Borszéki, Bik-
szádi, Luhi Margit, Luhi
Erzsébet, Mohai Ágnes,
Parádi, Polenai, Répáti
Salvator, Sztojcai Szoly-
vai, Szlatvini, Suliguli

Magyar borvizek.

Mindennemű

Gyógy- és Borvizeket

folyton friss töltésben
jutányos árbán ajánl:

Csanak József

fűszer-, csemege, bor és
ásványvíz kereskedése.

Telefon 70. szám.

Helybell megrendelések
házhoz szállíttatnak.

Bártfai, Bilini, Budai,
Czigelkai, Csizi, Emsi,
Halli, Ivándai, Karls-
badi, Krondorfi, Koryt-
niczai, Lipiki, Marian-
badi, Parádi arzén, Pre-
blau, Rohitschi, Selters

stb.

GYÓGYVIZEK.